

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 23/12121-1
Saksbehandler Renate Løland

Utvalg	Møtedato
Eldrerådet 2023- 2027	30.10.2023
Råd for personer med funksjonsnedsettelse 2023 - 2027	30.10.2023
Ungdomsrådet 2022 - 2023	30.10.2023
Innvandrerådet 2023 - 2027	30.10.2023
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	31.10.2023
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	31.10.2023
Plan- og miljøutvalget 2023 - 2027	01.11.2023
Kulturutvalget 2023 - 2027	01.11.2023
Kommunestyret 2023 - 2027	07.11.2023
Teknisk utvalg 2023 - 2027	31.10.2023
Studentrådet 2023 - 2025	31.10.2023

Kommunal planstrategi – forslag før offentlig ettersyn

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret vedtar å gjøre forslag til kommunal planstrategi 2023-2027 offentlig tilgjengelig i minimum 30 dager, jf. plan- og bygningslovens §10-1. Kommuneplanens samsfunndel foreslås videreført uten endringer. Øvrig planbehov vurderes etter vedtak av planstrategien.

Vedlegg

Kunnskapsgrunnlag
Kommunal planstrategi 2023-2027
Kommuneplanens samfunnsdel

Sammendrag

Forslag til planstrategi 2023-2027

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi, jmfør lovkommentar til plandelen av plan- og bygningsloven § 10-1 om kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Grunnet forankring av nytt plansystem, vurderes ikke kommunens planbehov i planstrategien. Nytt plansystem ble vedtatt i [kommunal planstrategi 2021-2023](#), og skal implementeres etter at

samfunnsdelen er vurdert videreført eller helt eller delvis revidert av det nye kommunestyret. Vurderer man planbehovet før dette, kan samfunnsdelen miste sin kraft som styringsverktøy. Målet med plansystemet er å rydde opp i kommunens planer, og forenkle og redusere kommunale planer og strategiplaner til et nødvendig omfang. Plansystemet skal ivareta kommunelovens krav om styrket sammenheng mellom kommuneplanen og budsjett- og økonomiplan.

Planstrategien skal istedenfor å vurdere nytt planbehov, kun ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig i 30 dager før kommunestyrets behandling. Endelig vedtak er planlagt i begynnelsen av 2024.

Kunnskapsgrunnlag og helseoversikt og påvirkningsfaktorer peker på bestemte utfordringer og utviklingstrekk det vil være nødvendig å følge. Disse hovedfunnene blir besvart godt ut av gjeldende samfunnsdel, som ble vedtatt juni 2023. Det anbefales derfor å videreføre samfunnsdelen uten endringer.

Etter vedtak av planstrategien skal hvert politiske hovedutvalg gjennomgå samfunnsdelen for å lage et arbeidsprogram som vurderer planbehovet i kommunen.

Fakta

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Grunnet forankring av nytt plansystem, vurderes ikke kommunens planbehov i planstrategien. Nytt plansystem ble vedtatt i [kommunal planstrategi 2021-2023](#), og skal implementeres etter at samfunnsdelen er vedtatt. Målet med plansystemet er å rydde opp i kommunens planer, og forenkle og redusere kommunale planer og strategiplaner til et nødvendig omfang. Plansystemet skal ivareta kommunelovens krav om styrket sammenheng mellom kommuneplanen og budsjett- og økonomiplan.

Planstrategien skal istedenfor å vurdere nytt planbehov, kun ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Samfunnsdelen er kommunens overordnede styringsverktøy, og skal legge føringer for plansystemet.

Plansystemet skal:

- Gi et godt grunnlag for politisk styring og administrativ oppfølging
- Være tilgjengelig og lett å få oversikt over
- Stimulere til tverrfaglig oppgaveløsning i samarbeid med befolkning, næringsliv og organisasjoner
- Gi tydelig rollefordeling mellom planer som vedtas politisk og administrativt
- Legge til rette for åpenhet og målrettet samarbeid/medvirkning i planprosessene

For at planene skal være effektive styringsverktøy må det fremgå hvordan de ulike planene henger sammen (planhierarki). Planer «arver» mål fra planer høyere opp i hierarkiet. Planene skal følge opp og synliggjøre hvordan de bidrar til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Strategiplaner beskriver hva som skal gjøres for å nå mål, men ikke hvordan (tiltak).

Temaplaner er det mest omfattende planverktøyet, og inneholder både mål og tiltak. En temaplan kan også ha satsingsområder og strategier

Handlingsplaner består kun av tiltak. Handlingsplaner skal følge opp strategi – og temaplaner.

Målene i samfunnsdelen skal være styrende for hvilke planer som videreføres, hvilke som må omarbeides og hvilke som må utgå.

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens øverste styringsdokument, og peker ut mål og strategier for ønsket samfunnsutvikling. Grimstad kommunes gjeldende samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyremøte juni 2023. Arbeidet med samfunnsdelen har vært omfattende. Både politikere, innbyggere, næringsliv og ansatte har bidratt.

Planen har fire satsingsområder:

- Grønnere hverdag
- Livsmestring i alle faser
- Kompetansebyen
- Næringsutvikling

Vurderinger:

Planstrategi 2023-2027

Planstrategi 2023-2027 legges frem tidlig i valgperioden slik at man raskt kan avklare om samfunnsdelen skal videreføres eller om den skal helt eller delvis revideres. Målene i samfunnsdelen skal være styrende for hvilke planer som videreføres, hvilke som må omarbeides og hvilke som må utgå.

For å vurdere planbehovet i kommunen, skal det utarbeides et arbeidsprogram etter at planstrategien er vedtatt. Arbeidsprogrammet skal redegjøre for planbehovet gjennom hele kommunestyreperioden. I starten av 2024 vil det gjennomføres workshops med alle de politiske hovedutvalgene. De politiske hovedutvalgene skal gjennomgå satsingsområder, mål og strategier i samfunnsdelen og vurdere hva de mener bør prioriteres å arbeide med. Resultatene fra workshop brukes til å utarbeide liste med planbehov og blir lagt frem for politisk behandling.

Hovedfunn i kunnskapsgrunnlaget

Klima og natur

Hvordan vi bruker naturen påvirker klimaet, samtidig som klimaendringer påvirker naturen. En velfungerende natur i god tilstand kan hjelpe oss å takle klimaendringer. Å ta vare på økosystemer er den billigste og mest effektive løsningen for å lagre og øke opptaket av karbon.

Klimaendringene påvirker alle, inkludert Grimstad. Dette betyr at vi må være bevisst i arealbruken, og tilpasse oss et endret klima med blant annet økt ekstremvær.

Demografi, boligbehov og en aldrende befolkning

Grimstad er en vekstkommune, og har helt siden 1971 aldri opplevd noen år med tilbakegang eller stagnasjon i innbyggertall. Framtidige prognoser tyder på at befolkningsveksten ikke vil avta, og Morrow-etableringen vil i framtiden bidra ytterligere til vekst i innbyggertallet.

Samtidig lever vi lengre, men får færre barn. Konsekvensen blir en raskt synkende aldersbæreevne, slik at stadig færre kan ta seg av oss når vi blir gamle. Det er derfor viktig å tilrettelegge for at så mange som mulig kan bo trygt hjemme lengre.

For å imøtekomme veksten og en aldrende befolkning, må vi tenke annerledes om hvordan vi bor. Fokus på boformer og boligbygging vil være helt nødvendig for en bærekraftig befolkningsutvikling.

Næringsutvikling

Grimstad er en kommune med mye variert næringsliv. Som vertskommune for både Universitetet i Agder og Fagskolen i Agder, har vi blant annet et unikt marked for kunnskaps- og teknologinæringer. En utfordring for kommunen er at antallet som pendler ut av kommunen, er høyere enn antallet som pendler inn. En viktig utfordring fremover vil være å gjøre Grimstad mer attraktiv både og bo og arbeide i.

Det er også en høy andel mennesker i arbeidsfôr alder som av ulike grunner står utenfor arbeidslivet. Tallene på personer utenfor arbeidsstyrken er høyere enn for fylket, og denne negative trenden har vart over flere år. Utenforskap kan ha flere negative konsekvenser, blant annet dårlig helse og livskvalitet.

Studentbyen Grimstad

Som vertskommune for Universitetet i Agder og Fagskolen i Agder, er vi en universitetsby og en kompetanseby. Men det er usikkert hvorvidt vi kan kalles en «studentby». Undersøkelser utført blant studenter i flere studiebyer viser at Grimstad scorer dårlig på flere punkter, blant annet kommer Grimstad dårligst ut på helsetilbud, kollektivtilbud og kulturtilbud for studenter. Selv om de fleste studenter i Grimstad oppgir at de trives på studiet og opplever at studentmiljøet er bra, er det også flere studenter som oppgir dårlig psykisk helse og ensomhet.

I likhet med andre vertskommuner for studenter, er det også i Grimstad vanskelig å holde på studentene etter endte studier.

Folkehelse

De fleste i Grimstad lever gode liv og oppgir både god fysisk og psykisk helse. Men det er derimot en negativ trend som har vedvart over flere år, som viser at spesielt ungdom og unge voksne sliter. Samtidig vokser ulikhetene seg større, og stadig flere sliter økonomisk.

De største utfordringene innenfor folkehelse i Grimstad er dårlig psykisk helse, overvekt og levevaner, økt ulikhet og utenforskap.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunedirektøren mener at forslag til samfunnsdel peker ut viktige mål og strategier for ønsket samfunnsutvikling i Grimstad de kommende 12 årene. Målene er en konkretisering av FNs bærekraftsmål, og legger til rette for en økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig utvikling. Folkehelseperspektivet er ivaretatt.

I arbeidet med planen er det lagt vekt på å utarbeide et lett forståelig dokument som gir tydelig

retning, og som bidrar til tverrfaglig oppgaveløsning. Kommunen står overfor utfordringer som gjør at vi må tenke nytt om hva som skal være kommunens rolle i samfunnsutviklingen, og hvordan vi kan fortsette å utvikle velferdssamfunnet. Samfunnsdelen legger premisser for at medarbeiderne i kommunen kan jobbe på nye måter. Planen vurderes som godt egnet overordnet styringsdokument for kommunen. Kommunedirektøren foreslår at kommuneplanens samfunnsdel vedtas av nytt kommunestyre, uten vesentlige endringer.

Forslaget er utarbeidet gjennom en bred prosess både internt og eksternt i kommunen. Mye av medvirkningen har skjedd tidlig i planprosessen og har fått direkte betydning for planforslaget.

Hovedfunnene i kunnskapsgrunnlaget til planstrategien og helseoversikt og påvirkningsfaktorer peker på utfordringer og utviklingstrekk som samfunnsdelen svarer på. Samfunnsdelen vurderes derfor som fremdeles aktuell, og anbefales derfor av kommunedirektøren å videreføres uten endringer. Endringer i samfunnsdelen vil evt. utløse krav om nytt planprogram og høring med planprosess jf. plan- og bygningsloven §10-1 og §§11-12 til 11-15. Endringer vil i så fall medføre at samfunnsdelen må vedtas på nytt lenger ut i valgperioden. Dokumentet kan da miste noe av kraften som styringsverktøy i inneværende valgperiode.

Annet

Alle råd og utvalg skal ha mulighet til å komme med innspill til kommunal planstrategi. Det er foreløpig ikke satt opp møte i landbruksnemda, men forslag til planstrategi skal behandles av landsbruksnemda i høringsperioden før endelig vedtak.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at planstrategi 2023-2027 gjøres offentlig tilgjengelig, før endelig behandling og vedtak i begynnelsen av 2024. Kommuneplanens samsfunndel foreslås videreført uten endringer. Øvrig planbehov vurderes etter vedtak av planstrategien.